

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

№ 325/0/01-1

« 09 » 07 2018 р.

Конституційний Суд України
01033, м. Київ, вул. Жилианська, 14

Суб'єкт права на конституційне подання:
47 народних депутатів України

Представники суб'єкта права на конституційне подання:

МІРОШНИЧЕНКО Юрій Романович
01008, Україна, м. Київ, вул. Грушевського, 5
Ел. пошта: Miroshnychenko.Yurii@rada.gov.ua

адвокат Бойченко Іван Васильович
(свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю № 734, видане 31.05.2010 р. Івано-Франківською обласною КДКА)
01042, м. Київ, вул. І.Кудрі, 38, оф. 2
ел.пошта: boychenuk@ukr.net

адвокат Парінова Марина Вікторівна
(свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю № 4202/10, видане 17.06.2010 р. Київською обласною КДКА)
04070, м. Київ, вул. Волоська, 50/38, оф. 135
ел.пошта: parinova.mv@gmail.com

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ
щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про кінематографію» та положень статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення»

Відповідно до статей 147, 150 Конституції України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (*Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996 р., № 30, стаття 141*), пункту 1 частини першої статті 7, статей 50-52, 54 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року № 2136-VIII (*Відомості Верховної Ради України від 01.09.2017 р., № 35, стор. 6, стаття 376*) суб'єкт права на конституційне подання звертається до Конституційного Суду України із конституційним поданням щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про кінематографію» від 13 січня 1998 року № 9/98-ВР (*Відомості Верховної Ради України від 29.05.1998 р., № 22, стаття 114*) та положень статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» від 21 грудня 1993 року № 3759-XII (*Відомості Верховної Ради України від 09.03.1994 р., № 10, стаття 43*).

Згідно з частиною першою статті 152 Конституції України, закони та інші акти за рішенням Конституційного Суду України визнаються неконституційними в окремій частині, якщо вони не відповідають Конституції України.

Враховуючи вимоги частини третьої статті 51 Закону України «Про Конституційний Суд України» суб'єкт права на конституційне подання наводить конкретні положення актів, що належить перевірити на відповідність Конституції України, конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити акти (їх окремі положення), а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності відповідних положень.

Суб'єкт права на конституційне подання вважає, що перевірки на відповідність Конституції України підлягають:

- абзац 4 частини третьої статті 15 Закону України «Про кінематографію» такого змісту: «одним з учасників фільму є фізична особа, включена до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, оприлюдненому в установленому порядку»;
- положення абзацу 4 частини четвертої статті 15 Закону України «Про кінематографію», а саме словосполучення «у тому числі внесення одного з учасників фільму до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, оприлюдненому в установленому порядку»;
- частина шоста статті 15 Закону України «Про кінематографію» такого змісту: «Перелік осіб, які створюють загрозу національній безпеці, складає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв, на підставі звернень Ради національної безпеки і оборони України, Служби безпеки України, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення»;
- частина сьома статті 15 Закону України «Про кінематографію» такого змісту: «Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв, оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті Перелік осіб, які створюють загрозу національній безпеці, та забезпечує своєчасне його оновлення»;

- положення частини першої статті 15-1 Закону України «Про кінематографію», а саме словосполучення «а також забороняється трансляція (демонстрування шляхом показу каналами мовлення) фільмів, вироблених фізичними та юридичними особами держави-агресора»;

- положення частини другої статті 15-1 Закону України «Про кінематографію», а саме останнє речення цієї частини такого змісту: «Заборона трансляції фільмів, вироблених фізичними та юридичними особами держави-агресора, які не містять популяризації або пропаганди органів держави-агресора та їхніх окремих дій, поширюється на фільми, вироблені та/або вперше оприлюднені (демонстровані) після 1 січня 2014 року»;

- частина третя статті 26 Закону України «Про кінематографію» такого змісту: «Порядок накладення штрафів за порушення вимог статті 15-1 цього Закону затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії, та має відповідати вимогам Господарського кодексу України та Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;

- положення абзацу 10 частини другої статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», а саме перше речення такого змісту «трансляції аудіовізуальних творів (фільмів, телепередач, крім інформаційних та інформаційно-аналітичних телепередач), одним із учасників яких є особа, внесена до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, оприлюдненого на веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв».

Суб'єкт права на конституційне подання вважає, що зазначені положення відповідних законів України не відповідають таким положенням Конституції України:

- частині другій статті 3, яка закріплює, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави;

- частині першій статті 8, яка передбачає, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права, складовими елементами якого є, зокрема, правова визначеність та пропорційність;

- частині третій статті 15, яка вказує, що цензура заборонена.

- частині другій статті 19, яка зазначає, зокрема, що органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України;

- частині першій статті 21, яка передбачає, що усі люди є рівними у правах;

- частині другій, третій статті 22, які вказують, що конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод;

- частині другій статті 24, яка закріплює, що не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками;

- частині першій статті 32, яка передбачає, що ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України;

- статті 34, яка гарантує кожному право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, а також право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір. Здійснення цих прав може бути обмежене законом лише в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя;

- частині першій статті 64, яка закріплює, що конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України;

- статті 75, яка зазначає, що єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент - Верховна Рада України;

- пункту 22 частини першої статті 92, який передбачає, що виключно законами України визначаються засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них.

Невідповідність зазначених вище положень законів України «Про кінематографію» та «Про телебачення і радіомовлення» наведеним нормам Основного Закону України, на думку суб'єкта права на конституційне подання, полягає в наступному.

1. Конституція України передбачає, що Україна є правовою державою (стаття 1), права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3).

Відповідно до Основного Закону України права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними (друге речення статті 21); конституційні права і свободи не є вичерпними, гарантуються і не можуть бути скасовані (частини перша, друга статті 22).

Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні (стаття 75 Конституції України) приймає закони, які повинні відповідати Конституції України (частина 2 статті 8 Основного Закону України).

Законами України та іншими нормативно-правовими актами можна лише розвивати конституційні норми, а не змінювати їх зміст. Закони України та інші нормативно-правові акти застосовуються лише в частині, що не суперечить Конституції України (пункт 2.1 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 8 вересня 2016 року № 6-рп/2016 (Офіційний вісник України від 13.10.2016 р., № 79, стор. 94, стаття 2649, код акта 83329/2016)).

У Рішенні від 29 січня 2008 року № 2-рп/2008 (*Офіційний вісник України від 31.10.2008 р., № 80, стор. 57, стаття 2697, код акта 44708/2008*) Конституційний Суд України наголосив, що пріоритет природних прав людини слід розглядати як один із засадничих принципів Конституції України, відповідно до якого Верховна Рада України, як орган законодавчої влади, має приймати правові акти, додержуючись такого підходу (підпункт 6.1 пункту 6 мотивувальної частини Рішення).

Конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України (частина перша статті 64).

Конституція України у частинах першій, другій статті 34 передбачає, що кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір.

Відповідно до частини третьої статті 34 Основного Закону України здійснення права на вільне поширення інформації може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.

При цьому, як зазначив Конституційний Суд України у Рішенні від 20 січня 2012 року № 2-рп/2012 (*Офіційний вісник України від 10.02.2012 р., № 9, стор. 106, стаття 332, код акта 60244/2012*), Конституцією України **визначено вичерпний перелік підстав**, за наявності яких законами України може передбачатися обмеження прав особи на вільне збирання, зберігання, використання і поширення інформації (пункт 4 мотивувальної частини Рішення).

2. Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформаційного телерадіопростору України» від 5 лютого 2015 року № 159-VIII (*Відомості Верховної Ради України від 01.05.2015 р., № 18, стор. 1006, стаття 131*) частину третю статті 15 Закону України «Про кінематографію» було доповнено абзацом 4, з урахуванням положень якого зазначена частина цієї статті передбачає, що центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері кінематографії, **відмовляє** у видачі державного посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів якщо одним із учасників фільму є фізична особа, включена до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, оприлюдненому в установленому порядку.

Крім того частину четверту статті 15 Закону України «Про кінематографію» доповнено абзацом 4, з урахуванням положень якого зазначена частина статті передбачає, що державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів **може бути анульоване та скасована державна реєстрація фільму** у разі виявлення обставин,

передбачених частиною третьою цієї статті, після видачі державного посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільму, у тому числі внесення одного з учасників фільму до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, оприлюдненому в установленому порядку.

При цьому стаття 3 Закону України «Про кінематографію» розкриває зміст терміну «учасник фільму», зазначаючи, що для цілей статті 15 цього Закону учасником фільму є фізична особа, яка брала участь у створенні фільму, виробленого та/або вперше оприлюдненого (демонстрованого) після 1991 року, як виконавець будь-якої ролі, учасник документальних (неігрових) фільмів, виконавець музичного твору, що використовується у фільмі, автор сценарію та/або текстів чи діалогів, режисер-постановник, продюсер.

Таким чином, відповідні положення абзацу 4 частини третьої та абзацу 4 частини четвертої статті 15 Закону України «Про кінематографію» встановлюють істотне обмеження права на вільне поширення інформації, оскільки:

- перешкоджають поширювати інформацію, з огляду на те, що включення учасника фільму до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці є безумовною підставою для відмови у видачі державного посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів;

- стосуються прав та інтересів широкого кола осіб – тих, що є учасниками фільму, тих, що беруть участь у його створенні та розповсюдженні, а також тих, хто бажає переглянути відповідний фільм, тобто отримувачів інформації;

- обмеження на розповсюдження інформації не залежить від її змісту, оскільки самого факту включення особи-учасника фільму до відповідного Переліку достатньо для обмеження, без необхідності проведення аналізу самої поширюваної інформації.

Аналогічним за своєю суттю обмеженням права на вільне поширення інформації є положення першого речення абзацу 10 частини другої статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», який забороняє трансляцію аудіовізуальних творів (фільмів, телепередач, крім інформаційних та інформаційно-аналітичних телепередач), одним із учасників яких є особа, внесена до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, оприлюдненого на веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв.

На думку суб'єкта права на конституційне подання розгляд цих та інших обмежень доцільно здійснювати з огляду на положення міжнародних актів та практики їх застосування, щоб краще зрозуміти сутність права на вільне поширення інформації та неприпустимість його безпідставного та необґрунтованого обмеження.

Відповідно до позиції Конституційного Суду України, висловленій у Рішенні від 1 червня 2016 року № 2-рп/2016 (*Офіційний вісник України від 29.06.2016 р., № 48, стор. 7, стаття 1724, код акта 82231/2016*), Конституційний Суд України враховує приписи чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України та практику тлумачення і застосування цих договорів міжнародними органами,

юрисдикцію яких визнала Україна, зокрема Європейським судом з прав людини (підпункт 2.3 пункту 2 мотивувальної частини Рішення).

У рішенні від 8 вересня 2016 року № 6-рп/2016 (*Офіційний вісник України від 13.10.2016 р., № 79, стор. 94, стаття 2649, код акта 83329/2016*) Конституційний Суд України також зазначив, що відповідно до принципу дружнього ставлення до міжнародного права практика тлумачення та застосування Конвенції Європейським судом з прав людини має враховуватися при розгляді справ у порядку конституційного судочинства (підпункт 2.2 пункту 2 мотивувальної частини Рішення).

Враховуючи, що стаття 34 Конституції України кореспондується із статтею 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, суб'єкт права на конституційне подання вважає, що при розгляді цього конституційного подання необхідно враховувати практику тлумачення та застосування вказаної статті Конвенції Європейським судом з прав людини, а також положення інших міжнародних актів, які стосуються права на вільне поширення інформації.

Насамперед потрібно зазначити, що відповідно до міжнародних актів фільм є одним із різновидів інформації, право на вільне розповсюдження якої охороняється і не може бути довільно обмеженим.

Зокрема, положеннями пункту 2 статті 19 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, затвердженого Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року, передбачено, що кожна людина має право на вільне вираження свого погляду; це право включає свободу шукати, одержувати і поширювати будь-яку інформацію та ідеї, незалежно від державних кордонів, усно, письмово чи за допомогою друку **або художніх форм вираження чи іншими способами** на свій вибір.

У пункті 12 Зауважень загального порядку № 34 «Стаття 19: свобода думок та їх вираження» Комітету з прав людини ООН від 12 вересня 2011 року закріплено, що пункт 2 статті 19 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права захищає всі форми виразу і способи поширення поглядів, до яких відносяться, зокрема, **всі види аудіовізуальних**, електронних, а також заснованих на Інтернет-технологіях засобів вираження.

У пункті 49 рішення від 28 вересня 1999 року у справі «Озтюрк проти Туреччини» (заява № 22479/93) Європейський суд з прав людини прийшов до висновку, що положення статті 10 Конвенції розповсюджується не тільки на зміст інформації, **а й на засоби її розповсюдження, оскільки будь-яке обмеження, накладене на засоби**, обов'язково втручається у право отримувати та передавати інформацію.

У рішенні від 20 вересня 1994 року у справі «Інститут Отто-Премінгер проти Австрії» (заява № 13470/87) Європейський суд з прав людини визнав, що **фільм** підпадає під захист положень статті 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

У рішенні від 25 листопада 1996 року у справі «Вінгроу проти Сполученого Королівства» (заява № 17419/90) Європейський суд з прав людини також аналізував ситуацію щодо відмови у видачі реєстраційного

посвідчення на відеофільм саме на предмет порушень статті 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

У пункті 44 рішення від 16 грудня 2008 року у справі «Хуршид Мустафа і Тарзібахі проти Швеції» (заява № 23883/06) Європейський суд з прав людини зробив висновок, що у той час як політичні і соціальні новини можуть бути найбільш важливою інформацією, захищеною статтею 10 Конвенції, свобода отримання інформації поширюється не тільки на повідомлення про суспільно значимі події, але також охоплює культурне самовираження та розваги.

У пункті 55 рішення від 28 березня 1990 року у справі «Гроппера Радіо АГ та інші проти Швейцарії» (заява 10890/84) Європейський суд з прав людини зазначив, що транслявання програм через повітря або кабель охоплюється правом, передбаченим статтею 10 Конвенції, без необхідності вдаватися у аналіз змісту програм і рішення органів влади, які заважають трансляції програм, є «втручанням зі сторони державної влади» у здійснення гарантованої Конвенцією свободи.

Таким чином, можна констатувати, що фільм, а також будь-який інший аудіовізуальний твір, є одним із різновидів інформації, право на вільне поширення якої гарантоване частиною другою статті 34 Конституції України і може бути обмежене законом лише з підстав, передбачених у частині третій цієї статті, а саме, в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.

Також потрібно враховувати, що передбачена статтею 10 Конвенції свобода вираження поглядів гарантує не тільки право поширювати інформацію, а й право суспільства отримувати її.

Отже, будь-яке втручання у право поширювати інформацію стосується не лише прав особи, яка поширює чи має намір поширювати таку інформацію, але й стосується інтересів осіб, які є отримувачами такої інформації та зацікавлені у її отриманні та безперешкодному доступі до такої інформації, тобто зачіпає права та інтереси широкого кола осіб, а тому таке обмеження не може бути довільним.

З огляду на такий характер відповідного права Європейський суд з прав людини також неодноразово зазначав, що необхідність його обмеження повинна бути обґрунтована переконливо (пункт 61 рішення від 22 травня 1990 року у справі «Аутронік АГ проти Швейцарії» (заява № 12726/87), пункт 47 рішення від 29 серпня 1997 року у справі «Ворм проти Австрії» (заява № 22714/93)).

Пояснювальною запискою до проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту інформаційного телерадіопростору України (реєстраційний номер № 1317 від 9 грудня 2014 року), передбачено, що метою цього законопроекту є запровадження правового механізму захисту національної безпеки України в інформаційній сфері шляхом обмеження в Україні будь-яких форм пропаганди, що використовуються державою-агресором.

Отже, метою законодавчих обмежень, в тому числі й тих, які передбачені положеннями абзацу 4 частини третьої, абзацу 4 частини четвертої статті 15 Закону України «Про кінематографію», а також першого речення абзацу 10 частини 2 статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», є захист національної безпеки в інформаційній сфері, а саме – обмеження пропаганди.

Водночас закріплена відповідними положеннями Закону України «Про кінематографію» та Закону України «Про телебачення і радіомовлення» заборона здійснювати трансляцію фільму чи іншого аудіовізуального твору, одним із учасників якого є особа, внесена до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, передбачає заборону розповсюдження фільмів, які взагалі не перевіряються на наявність будь-яких форм пропаганди та фактично можуть і не містити будь-яких форм пропаганди.

Заборона розповсюдження фільмів лише з огляду на те, що особа-учасник фільму включена до відповідного Переліку, без аналізу змісту самої розповсюджуваної інформації та перевірки її на наявність загроз національній безпеці, видається такою, що не відповідає Конституції України, оскільки у цьому випадку розповсюджувана інформація обмежується у вільному обігу не з огляду на її можливість заподіяти шкоду національній безпеці, а з огляду на певні характеристики особи, яка брала участь у її створенні.

Можна стверджувати, що у цьому випадку нівелюється сама суть права на поширення інформації, оскільки заборона її поширення є абсолютною та жодним чином не пов'язаною із самою інформацією, а подібна заборона носить більше характер цензури за ознакою причетності до створення такої інформації певної особи.

У підпункті 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 1 червня 2016 року № 2-рп/2016 (*Офіційний вісник України від 29.06.2016 р., № 48, стор. 7, стаття 1724, код акта 82231/2016*), Конституційний Суд України сформулював правову позицію, що обмеження щодо реалізації конституційних прав і свобод **не можуть бути свавільними та несправедливими**, вони мають встановлюватися виключно Конституцією і законами України, переслідувати легітимну мету, **бути обумовленими суспільною необхідністю досягнення цієї мети, пропорційними та обґрунтованими**, у разі обмеження конституційного права або свободи законодавець зобов'язаний запровадити таке правове регулювання, яке дасть можливість оптимально досягти легітимної мети з мінімальним втручанням у реалізацію цього права або свободи і не порушувати сутнісний зміст такого права. Аналогічні за змістом критерії перевірки були застосовані Конституційним Судом України у Рішенні від 8 квітня 2015 року № 3-рп/2015 (*Офіційний вісник України від 30.04.2015 р., № 32, стор. 20, стаття 926, код акта 76539/2015*), в якому розглядалося питання про обмеження конституційного права на оскарження судових рішень.

У Рішенні від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005 (*Офіційний вісник України від 14.10.2005 р., № 39, стор. 95, стаття 2490, код акта 33923/2005*) Конституційний Суд України зазначив, що згідно зі статтею 22 Конституції України конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані, при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Звуження

змісту та обсягу прав і свобод є їх обмеженням. Загальновизнаним є правило, згідно з яким **сутність змісту основного права в жодному разі не може бути порушена** (підпункт 5.2 пункту 5 мотивувальної частини Рішення).

У підпункті 2.2 пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 22 травня 2018 року № 5-р/2018 Конституційний Суд України зазначив, що оскільки стаття 22 міститься у розділі II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» Конституції України і в ній сформульовано загальну вимогу щодо законодавчого регулювання існуючих прав і свобод, то положення частини третьої цієї статті необхідно інтерпретувати у взаємозв'язку з положеннями частин першої, другої статті 22, частини першої статті 64, частини першої статті 157 Основного Закону України та розуміти як такі, що поширюються на всі існуючі права і свободи людини, гарантовані Конституцією України. Положення статті 22 Конституції України необхідно розуміти так, що **при ухваленні нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих конституційних прав і свобод людини, якщо таке звуження призводить до порушення їх сутності**.

У Рішенні від 12 червня 2007 року № 2-рп/2007 (*Офіційний вісник України від 03.08.2007 р., № 54, стор. 90, стаття 2183, код акта 40498/2007*) Конституційний Суд України також зазначив, що згідно усталеної практики Європейського суду з прав людини «обмеження прав і свобод людини визнається допустимим, лише якщо вони здійснені згідно з чинним законодавством і відповідають правилу **збереження основного змісту прав і свобод**» (рішення від 20 травня 1999 року у справі «Реквенї проти Угорщини», рішення від 13 лютого 2003 року у справі «Партія добробуту та інші проти Туреччини»)» (підпункт 5.2 пункту 5 мотивувальної частини Рішення).

У пункті 27 рішення «Угорська спілка громадянських свобод проти Угорщини» від 14 квітня 2009 року (заява № 37374/05), Європейський суд з прав людини зазначив, що з точки зору інтересів, які захищаються статтею 10 Конвенції, **закон не може допускати використання довільних обмежень, які можуть набувати форм непрямой цензури**.

У пункті 47 рішення від 10 серпня 2006 року у справі «Ляшко проти України» (заява 21040/02) Європейський суд з прав людини зазначив, що виправданість втручання та необхідність у демократичному суспільстві визначається, зокрема, й з урахуванням того, **чи були причини, надані національними органами влади на його виправдання, важливими та достатніми**.

Про недопустимість довільного обмеження права на розповсюдження інформації стверджується і в міжнародних актах.

Зокрема, у пунктах 35, 36 Зауважень загального порядку № 34 «Стаття 19: свобода думок та їх вираження» Комітету з прав людини ООН від 12 вересня 2011 року, передбачається, що держава, яка посилається на законні підстави при встановленні обмежень на свободу вираження поглядів, повинна чітко і переконливо продемонструвати **конкретний характер загрози**, а також те, що прийняття конкретних заходів відповідає критеріям необхідності і пропорційності, зокрема шляхом встановлення прямого і безпосереднього

зв'язку між формою вираження думок і загрозою. Держава у кожному конкретному випадку повинна чітко продемонструвати реальний характер загрози, виникнення якої призвело до обмеження свободи вираження поглядів.

Прикладом такого підходу є висновки Комітету з прав людини ООН викладені у повідомленні № 926/2000 «Шін проти Республіки Корея» (прийнято 16 березня 2004 року), де розглядаючи порушення права на свободу вираження поглядів (йшлося про конфіскацію художнього твору-картини та умовне засудження автора, оскільки влада потрактувала художні зображення на картині як такі, що несуть загрозу національній безпеці), Комітет зазначив, що держава використала загрозу національній безпеці як виправдання своїх дій. При цьому держава повинна продемонструвати конкретний характер загрози і як існування такої загрози спричинено саме твором автора. Оскільки будь-яке конкретне обґрунтування необхідності застосованих заходів для досягнення вказаної цілі не було отримано, Комітет вважає, що відбулося порушення права на свободу вираження поглядів (пункти 7.2, 7.3).

У преамбулі Резолюції Ради ООН з прав людини 7/36 від 28 березня 2008 року «Про мандат Спеціального доповідача ООН з питань сприяння і захисту права на свободу поглядів та їх вільне вираження» також відзначається необхідність забезпечення того, щоб захист національної безпеки, включаючи боротьбу з тероризмом, не використовувався необґрунтовано або безпідставно для обмеження права на свободу вираження поглядів.

У пункті 19 Доповіді Спеціального доповідача ООН з питань сприяння і захисту права на свободу поглядів та їх вільне вираження, опублікованій 6 вересня 2016 року, зазначається, що для протидії необґрунтованому і безпідставному використанню будь-якого обґрунтування для запровадження обмежувальних заходів необхідно вимагати, щоб уряди вказували, якого роду загрозу конкретна форма вираження поглядів створює для інтересів державної безпеки чи громадського порядку, а також щоб обраний захід відповідав критеріям необхідності та пропорційності та був найменш суворим обмежувальним заходом захисту інтересів.

Йоганезбурзькими принципами «Національна безпека, свобода висловлювань і доступ до інформації» (документ ухвалено на міжнародній нараді експертів з питань свободи слова 1 жовтня 1995 року) передбачено, що для з'ясування, чи необхідне обмеження свободи висловлювань та інформації для захисту законних інтересів національної безпеки, уряд повинен довести, зокрема, що: певне висловлювання або інформація наражає на серйозну небезпеку законні інтереси національної безпеки, а застосоване обмеження є найменш суворим способом захистити такі інтереси (принцип 1.3 розділу I).

Відповідно до пункту 17, 19 Рекомендацій Комітету Міністрів Ради Європи від 26 вересня 2007 року «Про захист свободи вираження поглядів та інформації в кризові часи» держави-члени не повинні обмежувати доступ громадян до інформації в кризові часи та виходити за межі обмежень, передбачених у статті 10 Європейської конвенції про права людини та розтлумачених у практиці Європейського суду з прав людини. Крім того, держави-члени не повинні використовувати розпливчасті терміни при запровадженні обмежень свободи слова та інформації під час кризи.

Підбурювання до насильства чи громадських безпорядків має бути адекватно та чітко визначено.

У практиці Європейського суду з прав людини обмеження права на поширення інформації визнається допустимим також саме з огляду на зміст поширюваної інформації та реальність створюваної нею загрози тим інтересам, щодо яких стаття 10 Конвенції допускає можливість обмеження цього права (в тому числі й інтересам національної безпеки), тобто потрібно встановити чи дійсно таке обмеження було необхідним.

Оцінка необхідності у демократичному суспільстві згідно з практикою Європейського суду з прав людини вимагає встановити: чи відповідало відповідне «втручання» «гострій суспільній необхідності», чи було воно пропорційне законній меті, яка переслідується, і чи є доводи держави-відповідача, якими виправдовується втручання, істотними та достатніми. При оцінці того, чи дійсно існує така необхідність та які заходи повинні бути прийняті у зв'язку з цим, національним органам влади залишається певний мінімум меж розсуду. При цьому Європейський суд з прав людини повинен переконатися в тому, що національними органами влади були застосовані стандарти, викладені у статті 10 Конвенції, і що рішення національних органів влади базуються на розумній оцінці відповідних обставин справи (пункт 27 рішення від 21 липня 2005 року у справі «Грінберг проти Росії» (заява № 23472/03)).

У пункті 67 рішення від 15 травня 2014 року у справі «Тараненко проти Росії» (заява № 19554/05) Європейський суд з прав людини зазначив, що будь-які заходи, які перешкоджають свободі вираження поглядів, крім випадків підбурювання до насильства чи порушення демократичних принципів, роблять демократії погану послугу і навіть загрожують їй.

У справі «Vereinigung demokratischer Soldaten Österreichs and Gubi проти Австрії» (рішення від 19 грудня 1994 року, заява № 15153/89) заявникам було відмовлено у дозволі на розповсюдження серед призовників публікації, у якій військова адміністрації піддавалася критиці. Європейський суд з прав людини констатував порушення статті 10 Конвенції і відзначив, що у публікації не містилося закликів до яких-небудь конкретних дій у відповідь на виявлені в ній проблеми, тим самим, публікація як така не становила загрози (пункт 38).

У рішенні від 9 січня 2007 року у справі «Комерсант Молдови» проти Молдови» (заява № 41827/02) Європейський суд з прав людини, розглядаючи ситуацію із заборною періодичного видання, яке опублікувало статті, що за рішенням національних органів влади несли загрозу національній безпеці та територіальній цілісності, прийшов до висновку, що національні суди, які приймали рішення про заборону, не навели істотних та достатніх причин втручання, обмежившись, головним чином, посиланням на правові положення. Особливо, суди не вказали, які саме частини статей заявника були сумнівними, і яким чином вони створювали загрозу для національної безпеки і територіальної цілісності країни. Європейський суд з прав людини констатував, що такий підхід свідчить, що рішення про обмеження не базувалися на результатах прийнятної оцінки істотних фактів (пункти 36-38 рішення).

Недопустимість заборон відносно майбутніх публікацій цілих газет, зміст яких був невідомий на момент винесення рішення про заборону національним судом, констатована Європейським судом з прав людини у пунктах 42-44 рішення від 20 жовтня 2009 року у справі «Урпер та інші проти Туреччини» (заява № 14526/07 та інші). Суд зауважив, що держава могла вдатися до менш драконівських заходів і практика заборони цілих періодичних видань виходить за рамки «необхідності» у демократичному суспільстві і становить цензуру.

Більше того, у своїй практиці Європейський суд з прав людини виробив правову позицію, згідно з якою свобода вираження поглядів відноситься не лише до «інформації» чи «ідей», які отримують схвалення чи вважаються нейтральними або нешкідливими, але також і до інформації та ідей, які зачіпають, шокують чи викликають стурбованість у держави чи частини населення. Цього вимагають вимоги терпимості, плюралізму і відкритості, без яких немає «демократичного суспільства» (пункт 33 рішення від 14 березня 2002 року у справі «Гаведа проти Польщі» (заява № 26229/95), п. 49 рішення від 7 грудня 1976 року у справі «Хендісайд проти Сполученого Королівства» (заява № 5493/72).

З огляду на викладені положення можна зробити висновок, що право розповсюджувати інформацію може бути обмежено лише тоді, коли саме зміст цієї інформації створює реальну загрозу охоронюваним законом інтересам.

Таким чином, включення особи-учасника фільму до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, не може призводити до заборони поширювати фільми чи інші аудіовізуальні твори, виготовлені за її участю, оскільки така заборона, без аналізу змісту самого фільму та його реальної здатності заподіяти шкоду національній безпеці України, носить безпідставний характер, не підпадає під вичерпний перелік підстав для допустимого обмеження, закріплений частиною третьою статті 34 Основного Закону України та фактично є формою цензури за ознакою участі у створенні такої інформації певної особи, яка прямо заборонена частиною третьою статті 15 Конституції України.

З огляду на викладене, суб'єкт права на конституційне подання вважає, що наведені у конституційному поданні відповідні положення абзацу 4 частини третьої та абзацу 4 частини четвертої статті 15 Закону України «Про кінематографію», а також перше речення абзацу 10 частини другої статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» суперечать частині третій статті 15 та частинам другій, третій статті 34 Конституції України.

3. Зазначеними у конституційному поданні положеннями частини першої статті 15-1 Закону України «Про кінематографію» забороняється трансляція (демонстрування шляхом показу каналами мовлення) фільмів, вироблених фізичними та юридичними особами держави-агресора.

При цьому частина друга статті 15-1 Закону України «Про кінематографію» розкриває зміст цієї заборони, зазначаючи, що заборона трансляції фільмів, вироблених фізичними та юридичними особами держави-агресора, які не містять популяризації або пропаганди органів держави-

агресора та їхніх окремих дій, поширюється на фільми, вироблені та/або вперше оприлюднені (демонстровані) після 1 січня 2014 року.

Наслідки дії таких положень закону можна зрозуміти із змісту частини третьої та четвертої статті 15-1 Закону України «Про кінематографію», яка передбачає, що державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів, передбачених частиною першою цієї статті, **не видається**, а розповсюдження та/або демонстрування фільмів, зазначених у частині першій цієї статті, тягне за собою застосування до суб'єктів господарювання, що здійснюють таке розповсюдження та/або демонстрування, адміністративно-господарських санкцій у формі штрафу.

Також потрібно враховувати, що з урахуванням абзацу 4 частини четвертої статті 15 Закону України «Про кінематографію» виявлення таких обставин (тобто участі у виробництві фільму фізичних чи юридичних осіб держави-агресора) після видачі державного посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільму є підставою для можливого анулювання державного посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів та скасування державної реєстрації фільму.

З урахуванням положень статті 3 Закону України «Про кінематографію», що держава-агресор – держава, яка у будь-який спосіб окупувала частину території України або яка вчиняє агресію проти України, визнана Верховною Радою України державою-агресором або окупантом, а також беручи до уваги Постанову Верховної Ради України від 27 січня 2015 року № 129-VIII «Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї ГУАМ, національних парламентів держав світу про визнання Російської Федерації державою-агресором» (*Відомості Верховної Ради України від 06.03.2015 р., № 10, стор. 596, стаття 68*), Постанову Верховної Ради України від 21 квітня 2015 року № 337-VIII «Про Заяву Верховної Ради України «Про відсіч збройній агресії Російської Федерації та подолання її наслідків» (*Відомості Верховної Ради України від 29.05.2015 р., № 22, стор. 1219, стаття 153*), частину другу статті 2 Закону України від 18 січня 2018 року № 2268-VIII «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» (*Відомості Верховної Ради України від 09.03.2018 р., № 10, стор. 67, стаття 54*) та пункт 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформаційного телерадіопростору України» від 5 лютого 2015 року № 159-VIII, положеннями частин першої та другої статті 15-1 Закону України «Про кінематографію» фактично забороняється трансляція будь-яких фільмів, вироблених та/або вперше оприлюднених після 1 січня 2014 року, якщо вони вироблені фізичними чи юридичними особами Російської Федерації.

На думку суб'єкта права на конституційне подання, обґрунтування, яке наведене у цьому конституційному поданні щодо невідповідності Конституції України положень абзацу 4 частини третьої, абзацу 4 частини четвертої статті

15 Закону України «Про кінематографію» та першого речення абзацу 10 частини другої статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» підлягають застосуванню і до відповідних положень частини першої та другої статті 15-1 Закону України «Про кінематографію», оскільки цими положеннями також **забороняється поширювати інформацію незалежно від її змісту та реальності її загрози національній безпеці України чи іншим охоронюваним інтересам, щодо яких частина третя статті 34 Основного Закону України допускає можливість встановлювати обмеження.**

Крім того, на думку суб'єкта права на конституційне подання, положення частини першої та другої статті 15-1 Закону України «Про кінематографію» є дискримінаційними за своєю суттю, оскільки вони забороняють розповсюдження інформації лише з огляду на те, що вона вироблена фізичними чи юридичними особами Російської Федерації.

Положеннями Конституції України (статті 21, 24) та міжнародних договорів (стаття 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 1 Протоколу № 12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод) гарантується захист від дискримінації.

З огляду на зазначене, здійснюючи правове регулювання певних відносин, законодавець повинен дотримуватися принципів рівності і недискримінації.

У Рішенні від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 (*Офіційний вісник України від 26.11.2004 р., № 45, стор. 41, стаття 2975, код акта 30642/2004*) Конституційний Суд України зазначив, що верховенство права – це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовчу діяльність, зокрема у закони, **які за своїм змістом мають бути проникнуті** передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, **рівності** тощо (підпункт 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення).

Конституційний Суд України у Рішенні від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012 (*Офіційний вісник України від 04.05.2012 р., № 32, стор. 309, стаття 1202, код акта 61305/2012*) зазначив, що гарантована Конституцією України рівність усіх людей в їх правах і свободах означає необхідність забезпечення їм рівних правових можливостей як матеріального, так і процесуального характеру для реалізації **однакових за змістом та обсягом прав і свобод** (підпункт 2.2 пункту 2 мотивувальної частини Рішення).

У Рішенні від 25 квітня 2012 року № 11-рп/2012 (*Офіційний вісник України від 21.05.2012 р., № 36, стор. 183, стаття 1341, код акта 61502/2012*) Конституційний Суд України також зазначив, що рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом передбачає **єдиний правовий режим**, який забезпечує реалізацію їхніх процесуальних прав (підпункт 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення).

У Рішенні від 30 вересня 2009 року № 23-рп/2009 (*Офіційний вісник України від 23.10.2009 р., № 79, стор. 62, стаття 2694, код акта 48122/2009*), Конституційний Суд України прийшов до висновку, що у контексті частини першої статті 59 Конституції України «кожен має право на правову допомогу» **поняття «кожен» охоплює всіх без винятку осіб – громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які перебувають на території України.**

Здійснення права на правову допомогу засноване на дотриманні принципів рівності всіх перед законом та відсутності дискримінації за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (підпункт 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення).

Стаття 34 Конституції України також зазначає, що «кожному гарантується право на свободу думки і слова», тому відповідна правова позиція Конституційного Суду України за аналогією може застосовуватися і щодо суб'єктів цього права.

Частина перша статті 21 Основного Закону України також закріплює загальне за своїм змістом положення, що **усі люди є рівні у правах**.

Із Рішення Конституційного Суду України від 7 липня 2004 року № 14-рп/2004 (*Офіційний вісник України від 30.07.2004 р., № 28, том 1, стор. 241, стаття 1909, код акта 29441/2004*) вбачається, що конституційний принцип рівності не виключає можливості законодавця при регулюванні певних відносин встановлювати відмінності у правовому статусі осіб, які належать до різних за родом та умовами діяльності категорій, у тому числі вводити особливі правила, що стосуються підстав і умов реалізації передбачених законами прав. **Однак мета встановлення певних відмінностей (вимог) у правовому статусі осіб повинна бути істотною, а самі відмінності (вимоги), що переслідують таку мету, мають відповідати конституційним положенням, бути об'єктивно виправданими, обґрунтованими та справедливими.** У протилежному випадку встановлення обмежень означало б дискримінацію (підпункт 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення).

У Рішенні від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012 (*Офіційний вісник України від 04.05.2012 р., № 32, стор. 309, стаття 1202, код акта 61305/2012*) Конституційний Суд України зазначив, що рівність та недопустимість дискримінації особи є не тільки конституційними принципами національної правової системи України, а й фундаментальними цінностями світового співтовариства, на чому наголошено у міжнародних правових актах з питань захисту прав людини і громадянина (підпункт 2.2 пункту 2 мотивувальної частини Рішення).

У Зауваженнях загального порядку № 20 «Недискримінація економічних, соціальних і культурних прав», прийнятих 2 липня 2009 року Комітетом ООН з економічних, соціальних і культурних прав, зазначається, що дискримінація означає будь-яку різницю, виняток, обмеження або перевагу чи будь-яке інше диференційоване поводження, **яке прямо чи побічно здійснюється на заборонених для дискримінації підставах і метою чи результатом якого є зменшення чи заперечення визнання, реалізації або здійснення закріплених прав.** Передбачається, що такий різновид як формальна дискримінація має місце у випадку, якщо, зокрема, закони або інші політичні документи держави передбачають дискримінацію на заборонених підставах (пункти 7, 8 розділу II).

Загальна рекомендація № XXX Комітету ООН з питань ліквідації расової дискримінації (схвалена 1 жовтня 2002 року.) «Щодо дискримінації негромадян» передбачає, що **різниця у поводженні за ознакою громадянства**

становить собою дискримінацію, якщо критерії такого різного поводження не переслідують законну мету і неспівмірні з цією метою (пункт 4). Зокрема у контексті національної безпеки пункт 10 цього міжнародного акта передбачає, що будь-які заходи, які застосовуються для боротьби з тероризмом, не можуть бути дискримінаційними за своєю спрямованістю чи наслідками і не можуть здійснюватися за ознаками походження чи національної або етнічної приналежності і необхідно забезпечувати, щоб негромадяни не піддавалися категоризації за такими ознаками і не ставали об'єктом негативного стереотипного ставлення.

13 грудня 2002 року Європейська комісія проти расизму та нетерпимості прийняла Загальну рекомендацію № 7 для національного законодавства щодо боротьби з расизмом і расовою дискримінацією, яке визначає пряму расову дискримінацію як будь-яку різницю у поводженні на основі раси, кольору шкіри, мови, релігії, **громадянства** чи національного або етнічного походження, яке не має об'єктивного та розумного обґрунтування (підпункт b) пункту 1). У пункті 10 Пояснювальної записки до цієї Рекомендації прямо зазначається, що можливим є встановлення в законодавстві винятків із принципу одноквого походження, якщо вони не становлять дискримінацію. Для дотримання цієї умови, відповідно до означень поняття дискримінації, запропонованих у підпунктах b) і c) пункту 1 Рекомендації, такі винятки повинні мати об'єктивне й розумне виправдання. **Цей принцип застосовується до всіх винятків, зокрема до тих, що встановлюють можливість неоднакового поводження на підставі громадянства.**

У пункті 56 рішення від 13 грудня 2005 року у справі «Тімішев проти Росії» (заяви № 55762/00 і 55974/00), Європейський суд з прав людини, посилаючись на зазначену рекомендацію Європейської комісії проти расизму та нетерпимості зазначив, що будь-яка форма расової дискримінації є особливо образливим видом дискримінації, і, з огляду на її небезпечні наслідки, вимагає від влади особливої пильності та енергійної реакції. Влада повинна застосовувати всі засоби боротьби з подібною дискримінацією, зміцнюючи, таким чином, демократичне бачення суспільства у якому різноманітність сприймається не як загроза, а як джерело збагачення.

У пункті 42 рішення від 22 грудня 2009 року у справі «Сейдіч та Фінці проти Боснії та Герцеговини» (заяви № 27996/06 та 34836/06), пункті 88 рішення від 20 липня 2017 року у справі «Баєв та інші проти Росії» (заява № 67667/09) Європейський суд з прав людини зазначив, що дискримінація, тобто порушення рівності, розглядається як **неоднакове, без будь-якої об'єктивної та виправданої причини,** поводження з різними особами в однакових ситуаціях.

У пункті 35 рішення від 24 лютого 1994 року у справі «Касадо Кока проти Іспанії» (заява № 15450/89) Європейський суд з прав людини зауважив, що **стаття 10 Конвенції гарантує свободу слова «всім».** У ній не проводиться різниця в залежності від цілей, які переслідуються – буде це отримання прибутку чи ні, оскільки інший підхід міг би привести до порушення статті 14 Конвенції.

У пункті 56 рішення від 10 березня 2011 року у справі «Кіютін проти Росії» (заява № 2700/10) Європейський суд з прав людини зазначив, що у статті 14 Конвенції перелічені конкретні підстави дискримінації, до яких входять, зокрема, ознаки статі, раси та власності. Однак перелік, викладений у статті 14, **є примірним та не є вичерпним, що підтверджується наявністю у переліку слів «за будь-якою іншою ознакою».** Словосполучення «інші ознаки», як правило, має широке значення, і тлумачення таких ознак не обмежене характеристиками, які є персональними, тобто вродженими ознаками.

У пункті 31 рішення від 20 травня 2010 року у справі «Кокс проти Туреччини» (заява № 2933/03) Європейський суд з прав людини прямо зазначив, що права передбачені статтею 10 Конвенції, **встановлюються «незалежно від кордонів», і не може бути відмінності між захистом свободи вираження поглядів громадян та іноземців. Держави можуть обмежувати інформацію, отриману з-за кордону, лише в межах підстав, встановлених статтею 10 Конвенції».**

Враховуючи викладене, передбачена відповідними положеннями частини першої, другої статті 15-1 Закону України «Про кінематографію» заборона трансляції фільмів не відповідає положенням частини першої статті 21, частини другої статті 24 та частини третьої статті 34 Конституції України, оскільки обмежує право на розповсюдження інформації з підстави, яка не передбачена вичерпним переліком частини третьої статті 34 Основного Закону України, обмежує таке право за дискримінаційною ознакою – приналежністю фізичної чи юридичної особи, яка виготовила (виробила) таку інформацію, до іноземної держави, що прямо суперечить частині другій статті 24 Конституції України та є порушенням частини першої статті 21 Основного Закону України, яка гарантує рівність прав для усіх людей.

4. Відповідно до правової позиції Конституційного Суду України обмеження прав і свобод людини і громадянина є допустимим виключно за умови, що таке **обмеження є домірним (пропорційним) та суспільно необхідним** (підпункт 3.3 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 19 жовтня 2009 року № 26-рп/2009 (*Офіційний вісник України від 02.11.2009 р., № 82, стор. 56, стаття 2793, код акта 48240/2009*)).

Конституційний Суд України у підпункті 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 (*Офіційний вісник України від 26.11.2004 р., № 45, стор. 41, стаття 2975, код акта 30642/2004*) зазначив, що справедливість – одна з основних засад права, є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права. Зазвичай справедливість розглядають як властивість права, виражену, зокрема, в рівному юридичному масштабі поведінки **й у пропорційності юридичної відповідальності вчиненому правопорушенню.**

У пункті 3 мотивувальної частини Рішення від 1 червня 2016 року № 2-рп/2016 (*Офіційний вісник України від 29.06.2016 р., № 48, стор. 7, стаття 1724, код акта 82231/2016*) передбачено, що Конституційний Суд України вважає, що держава, виконуючи свій головний обов'язок – утвердження і забезпечення прав і свобод людини (частина друга статті 3 Конституції

України) – повинна утримуватися від порушень **чи непропорційних обмежень прав і свобод людини.**

У рішенні від 8 квітня 2015 року № 3-рп/2015 (*Офіційний вісник України від 30.04.2015 р., № 32, стор. 20, стаття 926, код акта 76539/2015*) Конституційний Суд України розглядав обмеження одного із конституційних прав і свобод людини (право на оскарження судового рішення) саме з огляду на пропорційність. Як зауважив Конституційний Суд України встановлюючи обмеження відповідного конституційного права, законодавець повинен керуватися **такою складовою принципу верховенства права, як пропорційність** (пункт 2.2 мотивувальної частини Рішення). У цій справі саме непропорційне обмеження права на оскарження судового рішення були констатовані Конституційним Судом України як підстава для визнання неконституційними окремих положень Кодексу адміністративного судочинства України.

Міжнародним правовим актом щодо проблем застосування у державах-учасниках Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, яким є «Сіракузькі принципи, що стосуються обмежень і відхилень від положень Міжнародного пакту про громадянські і політичні права» (1984 р.), прийняті Економічною і Соціальною Радою ООН, передбачено, що у питаннях тлумачення допустимих обмежень прав і свобод необхідно, зокрема, дотримуватися таких принципів: «сфера застосування обмеження не може бути витлумачена таким чином, щоб поставити під загрозу сутність відповідного права»; «щоб обмеження вважалось необхідним, воно повинно переслідувати законні цілі і бути співмірним цим цілям», **«при застосуванні обмеження, держава не повинна застосовувати заходи, які призводять до більшого обмеження прав, ніж це необхідно для досягнення мети, для якої вводяться обмеження»** (пункти 2, 10, 11 розділу А частини 1).

У пункті 34 Зауважень загального порядку № 34 «Стаття 19: свобода думок та їх вираження» Комітету з прав людини ООН від 12 вересня 2011 року також зазначається, що обмеження свободи вираження **поглядів не повинні бути надмірно широкими. Обмежувальні заходи повинні відповідати принципу пропорційності; вони повинні бути доцільними для виконання своєї захисної функції; вони повинні бути найменш обтяжувальним засобом** із числа тих, за допомогою яких може бути досягнутий бажаний результат; і вони повинні бути співмірними із інтересом, який захищається».

Як зазначив Європейський суд з прав людини у пункті 95 рішення від 7 лютого 2012 року у справі «Аксель Спрінгер АГ проти Німеччини» (заява № 39954/08) характер і ступінь тяжкості накладеного покарання є факторами, які повинні бути прийняті до уваги при оцінці пропорційності втручання у здійснення права на свободу вираження поглядів.

З огляду на викладені правові позиції Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини, а також норм міжнародних актів, відповідні положення абзацу 4 частини третьої та абзацу 4 частини четвертої статті 15, частин першої та другої статті 15-1 Закону України «Про кінематографію», а також перше речення абзацу 10 частини 2 статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», які передбачають такі істотні обмежувальні

заходи як заборона трансляції фільмів є непропорційним втручанням у гарантоване Конституцією України право на вільне поширення інформації, оскільки:

- застосування відповідної заборони жодним чином не пов'язане із змістом поширюваної інформації, тобто немає підстав стверджувати, що така інформація загрожує охоронюваним інтересам, в тому числі й національній безпеці;

- відсутність аналізу поширюваної інформації, а також можливості застосування будь-яких інших заходів не дозволяє застосовувати різні обмежувальні заходи з огляду на характер загрози та можливості того чи іншого заходу їх усунути. Відповідні положення фактично передбачають конструкцію, за якої наявність однієї обставини (включення особи у Перелік чи виробництво фільму фізичною чи юридичною особою держави-агресора) має своїм безумовним наслідком відмову у видачі державного посвідчення, тобто фактичну заборону трансляції фільму;

- заборона трансляції є фактично найбільш суворим можливим заходом у цій ситуації, оскільки призводить до вилучення такої інформації з обігу, тобто порушує як право поширювати подібну інформацію, так і право зацікавлених осіб її отримувати.

З огляду на викладене, відповідні положення абзацу 4 частини третьої та абзацу 4 частини четвертої статті 15, частин першої та другої статті 15-1 Закону України «Про кінематографію», а також перше речення абзацу 10 частини 2 статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» суперечать положенням частини першої статті 8 та частини другої статті 34 Конституції України, оскільки встановлюють непропорційні обмеження права на вільне поширення інформації.

5. Частиною шостою та сьомою статті 15 Закону України «Про кінематографію» передбачено складання Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, яке здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв, на підставі звернень Ради національної безпеки і оборони України, Служби безпеки України, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. Також передбачається, що відповідний перелік підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв.

При цьому ні цими, ні іншими положеннями законів України не передбачено критеріїв формування такого Переліку, не зазначено чітких підстав, за наявності яких особа може бути включена до нього, не закріплено будь-яких ознак поведінки, яка розглядається як протиправна і така, що дає підстави для включення до цього Переліку. Не існує і положень закону, які б регулювали процедуру включення такої особи, а також передбачали для неї певні процесуальні гарантії, особливо з огляду на серйозний характер наслідків, які мають місце у разі включення особи до відповідного Переліку.

Подібний стан нормативно-правового регулювання не відповідає конституційним засадам, зокрема, правовій позиції Конституційного Суду

України, викладеній у Рішенні від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005 (*Офіційний вісник України від 14.10.2005 р., № 39, стор. 95, стаття 2490, код акта 33923/2005*), якою передбачено, що із конституційних принципів рівності і справедливості випливає **вимога визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування**, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі (підпункт 5.4 пункту 5 мотивувальної частини).

У Рішенні від 8 червня 2016 року № 3-рп/2016 (*Офіційний вісник України від 08.07.2016 р., № 51, стор. 34, стаття 1805, код акта 82310/2016*) Конституційний Суд України зазначив, що принцип правової визначеності не виключає визнання за органом державної влади певних дискреційних повноважень у прийнятті рішень, однак у такому випадку **має існувати механізм запобігання зловживанню ними**. Цей механізм повинен забезпечувати, з одного боку, захист особи від свавільного втручання органів державної влади у її права і свободи, а з другого – **наявність можливості у особи передбачити дії цих органів**. У цій справі Конституційний Суд України прийшов до висновку, що дискреційні повноваження органу державної влади щодо припинення виплати допомоги при народженні дитини мають бути однозначно визначені у Законі. Натомість існування в ньому нечітко визначеного переліку підстав для припинення виплати допомоги при народженні дитини і наявність у органів соціального захисту населення таких дискреційних повноважень без визначення їх меж у законі може призвести до порушення права особи на отримання допомоги при народженні дитини (підпункт 2.4 пункту 2 мотивувальної частини Рішення).

У Рішенні від 20 грудня 2017 року № 2-р/2017 (*Офіційний вісник України від 02.03.2018 р., № 18, стор. 71, стаття 619, код акта 89234/2018*) Конституційний Суд України зазначив, що **принцип правової визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, зокрема їх передбачуваності** (прогнозованості) та стабільності. У цій справі, аналізуючи положення Закону України «Про вищу освіту», який передбачав обмеження на зайняття посади керівника закладу вищої освіти для особи, яка «голосувала за диктаторські закони 16 січня 2014 року», Конституційний Суд України прийшов до висновку, що така норма є невизначеною, оскільки з її змісту незрозуміло, яким критерієм необхідно керуватися при визначенні, чи є закон України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2014 року, «диктаторським». Таким чином, **оспорюване положення закону не відповідає вимозі правової визначеності, що уможливорює його довільне трактування у правозастосовній практиці і може призвести до сваволі** (підпункти 2.1, 2.3 пункту 2 мотивувальної частини Рішення).

У Рішенні від 27 лютого 2018 року № 1-р/2018 (*Офіційний вісник України від 15.05.2018 р., № 37, стор. 132, стаття 1314, код акта 90038/2018*) закріплено, що Конституційний Суд України вважає, що принцип правової визначеності вимагає від законодавця **чіткості, зрозумілості, однозначності правових норм, їх передбачуваності (прогнозованості)** для забезпечення

стабільного правового становища людини (підпункт 4.3 пункту 4 мотивувальної частини Рішення).

Згідно з положеннями Доповіді Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанська комісія) щодо верховенства права, схваленої Венеціанською комісією на 86-му пленарному засіданні (Венеція, 25-26 березня 2011 року), однією із ключових рис верховенства права є те, що закон має бути передбачуваним щодо його наслідків: **він має бути сформульований з достатньою мірою чіткості, аби особа мала можливість скерувати свою поведінку.** Крім того, закон, яким надаються дискреційні повноваження певному державному органу, повинен вказувати чітко і зрозуміло на обсяг такої дискреції. Не відповідатиме верховенству права, **якщо надана законом виконавчій владі дискреція матиме характер необмеженої влади.** Парламент не може зневажати основоположні права людини внаслідок ухвалення нечітких законів (пункти 44, 45, 47).

Конституційний Суд України у Рішенні від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010 (*Офіційний вісник України від 19.07.2010 р., № 52, стор. 25, стаття 1746, код акта 51892/2010*) зазначив, що одним із елементів верховенства права є принцип правової визначеності, в якому стверджується, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями. Тобто обмеження будь-якого права **повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки** (підпункт 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення).

Такий підхід узгоджується із практикою Європейського суду з прав людини. Зокрема, у пункті 109 рішення від 13 грудня 2001 року у справі «Церква Бесарабської Митрополії проти Молдови» (заява № 45701/99) зазначається, що закон має бути доступним та передбачуваним, тобто **вираженим з достатньою точністю, щоб дати змогу особі, в разі необхідності, регулювати його положеннями свою поведінку.**

Крім того у пункті 84 рішення від 26 жовтня 2000 року у справі «Хасан та Чауш проти Болгарії» (заява № 30985/96) Європейський суд з прав людини зазначив, що закон має визначати **обсяг будь-яких дискреційних повноважень компетентних органів і порядок їх реалізації з достатньою точністю,** беручи до уваги законну мету таких заходів, та надавати особі адекватний захист від свавільного втручання.

У пункті 38 рішення від 2 грудня 2014 року у справі «Баттіста проти Італії» (заява 43978/09) Європейський суд з прав людини зазначив, що передбачений положеннями Конвенції вислів «передбачено законом» вимагає не лише наявності у внутрішньому праві підстави для оспорюваного заходу, але й стосується якості такого закону, який має бути розумно доступним і передбачуваним щодо наслідків. Для того, щоб закон відповідав вимозі передбачуваності, він повинен достатньо **чітко наводити умови, за яких захід може бути застосовано,** або дозволити зацікавленим особам врегулювати свою поведінку, за потреби звернувшись за фаховою порадою.

У пункті 68 Рекомендації Комітету Міністрів державам-учасницям СМ/Рес (2011)7 про нове визначення медіа (прийнята Комітетом Міністрів 21 вересня 2011 року) зазначається, що при вчиненні будь-яких дій проти медіа у зв'язку з контентом, необхідно суворо дотримуватися вимог чинного законодавства і понад усе – міжнародного права у сфері прав людини, зокрема положень Європейської конвенції з прав людини, **а також забезпечувати процесуальні гарантії**. Має діяти презумпція свободи висловлювань та інформації, а також свободи медіа.

Таким чином положення частини шостої статті 15 Закону України «Про кінематографію», які передбачають право державного органу скласти певний Перелік, внесення до якого тягне достатньо серйозні наслідки для конкретної особи, без наведення у законі конкретних і чітких підстав для такого включення, які б дозволили особі зрозуміти, яка форма її поведінки може бути протрактована як протиправна і матиме наслідком відповідні обмеження, не відповідає принципу правової визначеності як складовому елементу верховенства права, тобто суперечить частині першій статті 8 Конституції України.

Також потрібно враховувати, що відсутність чітких та зрозумілих положень закону, які б дозволяли зрозуміти, які дії, поведінка чи висловлювання особи можуть бути підставою для її включення до відповідного Переліку, не виключає можливості того, що особа може бути включена у цей Перелік з огляду на свої висловлювання. Подібне включення у Перелік, яке безумовно тягне за собою серйозні наслідки для відповідної особи, фактично буде покаранням такої особи за погляди, яких вона дотримується.

У пунктах 9, 10 Зауважень загального порядку № 34 «Стаття 19: свобода думок та їх вираження» Комітету з прав людини ООН від 12 вересня 2011 року, зазначається, що пункт 1 статті 19 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права вимагає захищати право безперешкодно дотримуватися своїх поглядів. Щодо цього права Пакт не допускає будь-яких винятків чи обмежень. **Переслідування чи залякування особи за думки, яких вона може притримуватися, є порушенням пункту 1 статті 19 Пакту**. Всі форми примусу особи до того, щоб вона притримувалася чи не притримувалася будь-якого погляду, заборонені.

Крім того, на думку суб'єкта права на конституційне подання, відповідні положення частини шостої та сьомої статті 15 Закону України «Про кінематографію» необхідно розглядати і з точки зору гарантування Конституцією України права на приватне життя особи та недопустимість його безпідставного обмеження.

Стаття 32 Конституції України передбачає, що ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України.

У Рішенні від 20 січня 2012 року № 2-рп/2012 (*Офіційний вісник України від 10.02.2012 р., № 9, стор. 106, стаття 332, код акта 60244/2012*) Конституційний Суд України прийшов до висновку, що особистим життям фізичної особи є її поведінка, зокрема, **у сфері професійних та ділових стосунків**. Конституційний Суд України також зазначив, що неможливо

визначити абсолютно всі види поведінки фізичної особи у сферах особистого та сімейного життя, оскільки особисті та сімейні права є частиною природних прав людини, які не є вичерпними, і реалізуються в різноманітних і динамічних відносинах майнового та немайнового характеру, стосунках, явищах, подіях тощо (підпункт 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення).

Європейський суд з прав людини у своїй практиці також дотримується підходу, що поняття «приватного життя» є широким і не піддається вичерпному визначенню та сформував правову позицію, згідно з якою приватне життя, зокрема, «включає право особи на формування та розвиток стосунків з іншими людьми, включаючи стосунки професійного або ділового характеру» (п. 25 рішення від 7 серпня 1996 року у справі «С. проти Бельгії» (заява № 21794/93)). Стаття 8 Конвенції захищає право на особистий розвиток та право встановлювати та розвивати стосунки з іншими людьми та оточуючим світом. (пункт 61 рішення від 29 квітня 2002 року у справі «Пітті проти Сполученого Королівства», заява № 2346/02). У пункті 29 рішення від 16 грудня 1992 року у справі «Немець проти Німеччини» (заява № 13710/88) зазначається, що поняття «приватне життя» включає в себе і відносини професійного та ділового характеру, оскільки саме в такій діяльності більшість людей мають можливість розвивати стосунки з оточуючим світом.

Оскільки включення особи до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, має своїм наслідком суттєве обмеження щодо трансляції фільмів чи інших аудіовізуальних творів, в яких така особа була учасником (актором, продюсером, автором сценарію тощо), то зазначений факт становить собою серйозне втручання у сферу її професійних і ділових стосунків, у сферу її стосунків з оточуючим світом, оскільки унеможливорює встановлення подібних стосунків, створює перешкоди для реалізації відповідної особи як творчої особистості, накладає істотні обмеження на можливості вільно розповсюджувати результати своєї творчої діяльності, а також може мати наслідком і втрати матеріального характеру, що впливає на можливості такої особи забезпечувати себе та членів своєї сім'ї.

Таким чином, безумовно можна констатувати, що включення особи до відповідного Переліку становить собою обмеження її права на повагу до приватного життя.

Крім того, потрібно враховувати, що стаття 8 Конвенції, яка за змістом кореспондується із статтею 32 Конституції України, охоплює і питання захисту репутації особи як частини захисту права на повагу до приватного життя (п. 35 рішення від 15 листопада 2007 року у справі «Пфайфер проти Австрії» (заява № 12556/03) та пп. 63, 64 рішення від 9 квітня 2009 року у справі «А. проти Норвегії» (заява № 28070/06)).

У цьому контексті потрібно зауважити, що опублікування на веб-сайті відповідного Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, істотно впливає на репутацію особи, яка включається у цей Перелік, оскільки створює у громадськості враження про таку особу як про серйозного правопорушника, поведінка якого становить загрозу національній безпеці України.

На думку суб'єкта права на конституційне подання такі втручання у сферу приватного життя особи, які відбуваються у результаті її включення до відповідного Переліку та опублікування такого Переліку, можливі лише за наявності чітких та однозначних норм, які б закріплювали підстави такого втручання, межі повноважень органів влади, а також процесуальні гарантії особи, які б унеможливили свавільне порушення її права (можливість особи знати, яка форма її поведінки розглядається як протиправна, можливість висловити свої заперечення та докази, скористатися правовою допомогою, можливість особи оскаржити рішення до суду чи іншого незалежного органу перед тим, як воно вступить у дію і почне істотно впливати на її приватне життя).

У пункті 104 рішення від 7 листопада 2013 року у справі «Белоусов проти України» (заява 4494/07) Європейський суд з прав людини зазначив, що будь-яке втручання згідно з пунктом 1 статті 8 Конвенції повинно бути виправданим у розумінні пункту 2 як таке, що здійснюється «згідно із законом» і є «необхідним у демократичному суспільстві» задля досягнення однієї або більше законних цілей, що в ньому наводяться. Головною метою статті 8 Конвенції є захист особи від свавільного втручання державних органів.

У пункті 68 рішення від 5 березня 2015 року у справі «Котій проти України» (заява № 28718/09) Європейський суд з прав людини прийшов до висновку, що для того, щоб не допустити свавільне втручання у приватне життя, гарантоване статтею 8 Конвенції, існування конкретних процесуальних гарантій є у цьому контексті необхідним. Те, які саме гарантії вимагатимуться, принаймні певною мірою залежатиме від характеру та масштабів зазначеного втручання. Питання про застосування превентивних заходів, які впливають на права людини, має вирішуватись в межах певного змагального процесу перед незалежним органом, що може своєчасно розглянути підстави для прийняття рішення та відповідні докази.

У пункті 47 рішення від 29 квітня 2014 року у справі «Л.Х. проти Латвії» (заява № 52019/07) Європейський суд з прав людини вказав, що для того, щоб втручання у приватне життя людини було здійснено «згідно із законом», необхідно, щоб оскаржуваний критерій мав певну основу у національному законодавстві, яка у свою чергу була б сумісною із принципом верховенства права, який вимагає, щоб національне законодавство містило точні формулювання і дозволяло адекватно захиститися від свавілля. Відповідно національне законодавство повинно з високою точністю визначати обсяг прав, який надається компетентним органам, та способи їхнього застосування.

У пункті 68 рішення від 2 серпня 1984 року у справі «Мелоун проти Великої Британії» (заява № 8691/79) Європейський суд з прав людини також зазначив, що не відповідатиме верховенству права, якщо юридичну дискрецію, надану виконавчій владі, буде сформульовано мовою повноважень, не поставлених у рамки. Таким чином, закон має вказувати обсяг будь-якої дискреції, яку надано відповідному органу та порядок її застосування з належною точністю з урахуванням легітимної мети передбачених заходів, з тим, щоб надати особі належний захист від свавільного втручання.

З огляду на викладене, суб'єкт права на конституційне подання вважає, що положення частин шостої та сьомої статті 15 Закону України «Про кінематографію» суперечать частині першій статті 32 Конституції України, оскільки допускають можливість втручання у особисте життя особи з підстав, не передбачених Конституцією України, а також є прямим порушенням принципу визначеності як елементу верховенства права (частина перша статті 8 Основного Закону України), оскільки відповідні положення є нечіткими та допускають можливість свавільного втручання як у право особи на вільне поширення інформації, так і у право особи не зазнавати втручання у її особисте життя.

6. Частина третя статті 26 Закону України «Про кінематографію» передбачає, що порядок накладення штрафів за порушення вимог статті 15-1 цього Закону затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії, та має відповідати вимогам Господарського кодексу України та Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Відповідними положеннями фактично запроваджується механізм адміністративно-господарської відповідальності за розповсюдження та/або демонстрування фільмів, який не відповідає положенням частини другої статті 19 та пункту 22 частини першої статті 92 Конституції України, відповідно до яких органи **влади мають діяти у спосіб, визначений законом**, а засади відповідальності, діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них визначаються **виключно законами України**.

Зокрема, стаття 26 Закону України «Про кінематографію» передбачає, що порядок накладення штрафів за порушення вимог статті 15-1 цього Закону затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії.

Таким чином, безпосередньо у законі відсутні норми, які б передбачали механізм притягнення юридичних осіб до адміністративно-господарської відповідальності, зокрема, чітко не визначено які посадові особи від імені центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії будуть розглядати справи та накладати стягнення, що є підставою для розгляду справи, строк її розгляду, права та гарантії для особи, яка притягується до відповідальності у процесі розгляду справи, строк сплати штрафу та інші процедурні моменти.

Натомість врегулювання відповідних питань має бути здійснено центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії.

У Рішенні від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 (*Офіційний вісник України від 29.06.2001 р., № 24, стор. 57, стаття 1076, код акта 19082/2001*) Конституційний Суд України зазначив, що притягнення до юридичної відповідальності має здійснюватися у певному порядку, на підставі процесуальних норм, що регламентують провадження у справі про порушення

юридичними особами норм законодавства. Його аналіз дає підстави стверджувати, що лише в прийнятих останнім часом законах України, які встановлюють відповідальність юридичних осіб у публічних сферах, процесуальні норми стали органічною частиною законодавства про юридичну відповідальність. У більшості випадків законодавець, як правило, обмежується визначенням змісту правопорушення та санкцій, суб'єкта правопорушення, органу, який накладає стягнення, та органу, до якого оскаржується рішення, не вирішуючи, зокрема, питань щодо строків притягнення до такої відповідальності, строків застосування заходів впливу, порядку оскарження рішень про накладення стягнення тощо. Конституційний Суд України прийшов до висновку, що неповне врегулювання таких питань не відповідає конституційному визначенню України як правової держави і повинно бути **врегульоване Верховною Радою України і при цьому саме законодавець** може диференціювати процедуру застосування заходів впливу до порушників (пункт 5 мотивувальної частини Рішення).

Таким чином, Конституційний Суд України чітко передбачив, що всі питання процедури притягнення юридичної особи до відповідальності повинні бути чітко врегульовані і відповідне регулювання має бути здійснене Верховною Радою України.

Натомість передбачене законом надання центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері кінематографії, повноважень визначати порядок накладення штрафів **є делегуванням законодавчої функції парламенту іншому органу влади, яке Конституцією України не передбачено**. Як зазначив Конституційний Суд України таке делегування порушує вимоги Основного Закону України, згідно з яким органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України, а органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (Рішення від 20 травня 2010 року № 14-рп/2010 (*Офіційний вісник України від 11.06.2010 р., № 41, стор. 50, стаття 1357, код акта 51202/2010*), Рішення від 9 жовтня 2008 року № 22-рп/2008 (*Офіційний вісник України від 31.10.2008 р., № 80, стор. 79, стаття 2700, код акта 44709/2008*), Рішення від 23 червня 2009 року № 15-рп/2009 (*Офіційний вісник України від 06.07.2009 р., № 48, стор. 42, стаття 1629, код акта 47025/2009*)).

З огляду на це, положення частини третьої статті 26 Закону України «Про кінематографію», які є делегуванням конституційної функції парламенту іншому органу влади, не відповідають положенням частини другої статті 19, частини першої статті 75, пункту 22 частини першої статті 92 Конституції України.

Таким чином, враховуючи викладене вище обґрунтування, суб'єкт права на конституційне подання вважає, що існують достатні та обґрунтовані підстави вважати, що наведені у цьому конституційному поданні положення Закону України «Про кінематографію» та Закону України «Про телебачення і

радіомовлення» суперечать частині другій статті 3, частині першій статті 8, частині третій статті 15, частині другій статті 19, частині першій статті 21, частинам другій та третій статті 22, частині другій статті 24, частині першій статті 32, статті 34, частині першій статті 64, статті 75 та пункту 22 частини першої статті 92 Конституції України, а також порушують гарантовані Основним Законом України права і свободи.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 147, 150 Конституції України, статтями 7, 50-52, 54 Закону України «Про Конституційний Суд України», -

ПРОСИМО:

1. Відкрити конституційне провадження у справі за конституційним поданням щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про кінематографію» та положень статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

2. Визнати провадження за цим конституційним поданням невідкладним і розглянути його у місячний строк, визначений пунктом 3 частини третьої статті 75 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року № 2136-VIII.

3. Визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними):

- абзац 4 частини третьої, частини шостої, сьомої статті 15, частину третю статті 26 Закону України «Про кінематографію»;

- положення абзацу 4 частини четвертої статті 15 Закону України «Про кінематографію», а саме словосполучення «у тому числі внесення одного з учасників фільму до Переліку осіб, які створюють загрозу національній безпеці, оприлюдненому в установленому порядку»;

- положення частини першої статті 15-1 Закону України «Про кінематографію», а саме словосполучення «а також забороняється трансляція (демонстрування шляхом показу каналами мовлення) фільмів, вироблених фізичними та юридичними особами держави-агресора»;

- останнє речення частини другої статті 15-1 Закону України «Про кінематографію»;

- перше речення абзацу 10 частини 2 статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

4. Залучити до участі в конституційному провадженні представників суб'єкта права на конституційне подання:

народного депутата України Мірошниченка Юрія Романовича,
адвоката Бойченюка Івана Васильовича,
адвоката Парінову Марину Вікторівну.

Перелік документів і матеріалів, що додаються:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР (*Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996 р., № 30, стаття 141*) – (витяг);

2. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 року № 2136-VIII (*Відомості Верховної Ради України від 01.09.2017 р., № 35, стор. 6, стаття 376*) – (витяг);
3. Закон України «Про кінематографію» від 13 січня 1998 року № 9/98-ВР (*Відомості Верховної Ради України від 29.05.1998 р., № 22, стаття 114*) – (витяг);
4. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» від 21 грудня 1993 року № 3759-XII (*Відомості Верховної Ради України від 09.03.1994 р., № 10, стаття 43*) – (витяг);
5. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформаційного телерадіопростору України» від 5 лютого 2015 року № 159-VIII (*Відомості Верховної Ради України від 01.05.2015 р., № 18, стор. 1006, стаття 131*);
6. Закон України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» від 18 січня 2018 року № 2268-VIII (*Відомості Верховної Ради України від 09.03.2018 р., № 10, стор. 67, стаття 54*) – (витяг);
7. Постанова Верховної Ради України «Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї ГУАМ, національних парламентів держав світу про визнання Російської Федерації державою-агресором» від 27 січня 2015 року № 129-VIII (*Відомості Верховної Ради України від 06.03.2015 р., № 10, стор. 596, стаття 68*);
8. Постанова Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України «Про відсіч збройній агресії Російської Федерації та подолання її наслідків» від 21 квітня 2015 року 337-VIII (*Відомості Верховної Ради України від 29.05.2015 р., № 22, стор. 1219, стаття 153*);
9. Пояснювальна записка до проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту інформаційного телерадіопростору України (реєстраційний номер № 1317 від 9 грудня 2014 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52781 ;
10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004 – (витяг);

11. Протокол № 12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 2000 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_537 – (витяг);

12. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, затверджений Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043 – (витяг);

13. Сіракузькі принципи, що стосуються обмежень і відхилень від положень Міжнародного пакту про громадянські і політичні права», прийняті Економічною і Соціальною Радою ООН 28 вересня 1984 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/documents/ods.asp?m=E/CN.4/1985/4> – (витяг);

14. Резолюція Ради ООН з прав людини 7/36 від 28 березня 2008 року «Про мандат Спеціального доповідача ООН з питань сприяння і захисту права на свободу поглядів та їх вільне вираження» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ap.ohchr.org/documents/E/HRC/resolutions/A_HRC_RES_7_36.pdf – (витяг);

15. Зауваження загального порядку № 20 «Недискримінація економічних, соціальних і культурних прав», затверджені 2 липня 2009 року Комітетом ООН з економічних, соціальних і культурних прав [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.refworld.org/docid/4a60961f2.html> – (витяг)

16. Загальна рекомендація № XXX Комітету ООН з питань ліквідації расової дискримінації «Щодо дискримінації негромадян» (схвалена 1 жовтня 2002 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.refworld.org/docid/45139e084.html> – (витяг);

17. Зауваження загального порядку № 34 «Стаття 19: свобода думок та їх вираження» Комітету з прав людини ООН від 12 вересня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.refworld.org/docid/4ed34b562.html> – (витяг);

18. Повідомлення Комітету з прав людини ООН № 926/2000 «Шін проти Республіки Корея» (прийняте 16 березня 2004 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ccprcentre.org/wp-content/uploads/2013/02/926-2000-Shin-v.-Republic-of-Korea-2004.pdf> – (витяг);

19. Доповідь Спеціального доповідача ООН з питань сприяння і захисту права на свободу поглядів та їх вільне вираження, опублікована 6 вересня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/71/373 – (витяг);

20. Йоганезбурзькі принципи «Національна безпека, свобода висловлювань і доступ до інформації» (документ ухвалено на міжнародній нараді експертів з питань свободи слова 1 жовтня 1995 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.refworld.org/docid/4653fa1f2.html> – (витяг);
21. Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи від 26 вересня 2007 року «Про захист свободи вираження поглядів та інформації в кризові часи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805ae60e – (витяг);
22. Рекомендація Комітету Міністрів державам-учасницям від 21 вересня 2011 року CM/Rec (2011)7 про нове визначення медіа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.osce.org/odihr/101403?download=true> – (витяг);
23. Доповідь Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанська комісія) щодо верховенства права, схвалена Венеціанською комісією на 86-му пленарному засіданні (Венеція, 25-26 березня 2011 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)003rev-ukr](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)003rev-ukr) – (витяг);
24. Загальні рекомендації № 7 для національного законодавства щодо боротьби з расизмом і расовою дискримінацією, ухвалені Європейською комісією проти расизму та нетерпимості 13 грудня 2002 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/activities/gpr/en/recommendation_n7/RE_C-07-2003-008-UKR.pdf – (витяг);
25. Рішення Конституційного Суду України від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 у справі за конституційним зверненням відкритого акціонерного товариства «Всеукраїнський Акціонерний Банк» щодо офіційного тлумачення положень пункту 22 частини першої статті 92 Конституції України, частин першої, третьої статті 2, частини першої статті 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про відповідальність юридичних осіб) (*Офіційний вісник України від 29.06.2001 р., № 24, стор. 57, стаття 1076, код акта 19082/2001*);
26. Рішення Конституційного Суду України від 7 липня 2004 року № 14-рп/2004 у справі за конституційним поданням 56 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення абзацу другого частини першої статті 39 Закону України «Про вищу освіту» (справа про граничний вік кандидата на посаду керівника вищого навчального закладу) (*Офіційний вісник України від 30.07.2004 р., № 28, том 1, стор. 241, стаття 1909, код акта 29441/2004*);

27. Рішення Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) (*Офіційний вісник України від 26.11.2004 р., № 45, стор. 41, стаття 2975, код акта 30642/2004*);

28. Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005 у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 92, пункту 6 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України (справа про постійне користування земельними ділянками) (*Офіційний вісник України від 14.10.2005 р., № 39, стор. 95, стаття 2490, код акта 33923/2005*);

29. Рішення Конституційного Суду України від 12 червня 2007 року № 2-рп/2007 у справі за конституційним поданням 70 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини першої статті 10, пункту 3 частини другої, частин п'ятої, шостої статті 11, статті 15, частини першої статті 17, статті 24, пункту 3 розділу VI "Заключні положення" Закону України "Про політичні партії в Україні" (справа про утворення політичних партій в Україні) (*Офіційний вісник України від 03.08.2007 р., № 54, стор. 90, стаття 2183, код акта 40498/2007*);

30. Рішення Конституційного Суду України від 29 січня 2008 року № 2-рп/2008 у справі за конституційним поданням 52 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про особливості звільнення з посад осіб, які суміщають депутатський мандат з іншими видами діяльності» та конституційним поданням 89 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень пункту 2 частини другої статті 90 Конституції України, статті 5 Закону України «Про особливості звільнення з посад осіб, які суміщають депутатський мандат з іншими видами діяльності» (справа про звільнення народних депутатів України з інших посад у разі суміщення) (*Офіційний вісник України від 31.10.2008 р., № 80, стор. 57, стаття 2697, код акта 44708/2008*);

31. Рішення Конституційного Суду України від 9 жовтня 2008 року № 22-рп/2008 у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Кабінету Міністрів України «Про закупівлю послуг, пов'язаних з формуванням інформаційно-телекомунікаційної системи Державного реєстру виборців» (*Офіційний вісник України від 31.10.2008 р., № 80, стор. 79, стаття 2700, код акта 44709/2008*);

32. Рішення Конституційного Суду України від 23 червня 2009 року № 15-рп/2009 у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) підпунктів 3.5, 3.6 пункту 3 статті 3 «Прикінцеві положення» Закону України "Про Митний тариф України", абзацу восьмого частини другої статті 9 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (справа про тимчасову надбавку до діючих ставок ввізного мита) (*Офіційний вісник України від 06.07.2009 р., № 48, стор. 42, стаття 1629, код акта 47025/2009*);

33. Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2009 року № 23-рп/2009 у справі за конституційним зверненням громадянина Голованя Ігоря Володимировича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу) (*Офіційний вісник України від 23.10.2009 р., № 79, стор. 62, стаття 2694, код акта 48122/2009*);
34. Рішення Конституційного Суду України від 19 жовтня 2009 року № 26-рп/2009 у справі за конституційними поданнями Президента України та 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень законів України «Про вибори Президента України», «Про Державний реєстр виборців», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виборів Президента України» та Кодексу адміністративного судочинства України (справа про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виборів Президента України) (*Офіційний вісник України від 02.11.2009 р., № 82, стор. 56, стаття 2793, код акта 48240/2009*);
35. Рішення Конституційного Суду України від 20 травня 2010 року № 14-рп/2010 у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини третьої, абзацу третього частини четвертої, частин шостої, сьомої, восьмої статті 12-1 Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», частини сьомої статті 1 Закону України «Про систему оподаткування», абзацу другого пункту 3 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування питань соціального захисту населення, яке проживає на території зони спостереження підприємств з видобування і переробки уранових руд, ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами» (*Офіційний вісник України від 11.06.2010 р., № 41, стор. 50, стаття 1357, код акта 51202/2010*);
36. Рішення Конституційного Суду України від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010 у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу восьмого пункту 5 частини першої статті 11 Закону України «Про міліцію» (*Офіційний вісник України від 19.07.2010 р., № 52, стор. 25, стаття 1746, код акта 51892/2010*);
37. Рішення Конституційного Суду України від 20 січня 2012 року № 2-рп/2012 у справі за конституційним поданням Жашківської районної ради Черкаської області щодо офіційного тлумачення положень частин першої, другої статті 32, частин другої, третьої статті 34 Конституції України (*Офіційний вісник України від 10.02.2012 р., № 9, стор. 106, стаття 332, код акта 60244/2012*);
38. Рішення Конституційного Суду України від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012 у справі за конституційним зверненням громадянина Трояна Антона Павловича щодо офіційного тлумачення положень статті 24 Конституції України (справа про рівність сторін судового процесу) (*Офіційний вісник України від 04.05.2012 р., № 32, стор. 309, стаття 1202, код акта 61305/2012*);

39. Рішення Конституційного Суду України від 25 квітня 2012 року № 11-рп/2012 у справі за конституційним зверненням громадянина Шаповалова Олексія Леонідовича щодо офіційного тлумачення положень пункту 20 частини першої статті 106, частини першої статті 111-13 Господарського процесуального кодексу України у взаємозв'язку з положеннями пунктів 2, 8 частини третьої статті 129 Конституції України (*Офіційний вісник України від 21.05.2012 р., № 36, стор. 183, стаття 1341, код акта 61502/2012*);

40. Рішення Конституційного Суду України від 8 квітня 2015 року № 3-рп/2015 у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої статті 171-2 Кодексу адміністративного судочинства України (*Офіційний вісник України від 30.04.2015 р., № 32, стор. 20, стаття 926, код акта 76539/2015*);

41. Рішення Конституційного Суду України від 1 червня 2016 року № 2-рп/2016 у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення третього речення частини першої статті 13 Закону України «Про психіатричну допомогу» (справа про судовий контроль за госпіталізацією недієздатних осіб до психіатричного закладу) (*Офіційний вісник України від 29.06.2016 р., № 48, стор. 7, стаття 1724, код акта 82231/2016*);

42. Рішення Конституційного Суду України від 8 червня 2016 року № 3-рп/2016 у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу сьомого частини дев'ятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» (справа про припинення виплати допомоги при народженні дитини) (*Офіційний вісник України від 08.07.2016 р., № 51, стор. 34, стаття 1805, код акта 82310/2016*);

43. Рішення Конституційного Суду України від Конституційного Суду України від 8 вересня 2016 року № 6-рп/2016 у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини п'ятої статті 21 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (справа про завчасне сповіщення про проведення публічних богослужінь, релігійних обрядів, церемоній та процесій) (*Офіційний вісник України від 13.10.2016 р., № 79, стор. 94, стаття 2649, код акта 83329/2016*);

44. Рішення Конституційного Суду України від 20 грудня 2017 року № 2-рп/2017 у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 7 частини другої статті 42 Закону України «Про вищу освіту» (*Офіційний вісник України від 02.03.2018 р., № 18, стор. 71, стаття 619, код акта 89234/2018*);

45. Рішення Конституційного Суду України від 27 лютого 2018 року № 1-рп/2018 у справі за конституційними поданнями 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень абзаців тринадцятого, чотирнадцятого пункту 32 розділу I Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» та Верховного Суду України щодо

відповідності Конституції України (конституційності) положення абзацу першого підпункту 164.2.19 пункту 164.2 статті 164 Податкового кодексу України (справа про оподаткування пенсій і щомісячного довічного грошового утримання) (*Офіційний вісник України від 15.05.2018 р., № 37, стор. 132, стаття 1314, код акта 90038/2018*);

46. Рішення Конституційного Суду України від 22 травня 2018 року № 5-р/2018 у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 12 розділу I Закону України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28 грудня 2014 року № 76-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-18> ;

47. Рішення Європейського суду з прав людини від 7 грудня 1976 року у справі «Хендісайд проти Сполученого Королівства» (заява № 5493/72) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57499> – (витяг);

48. Рішення Європейського суду з прав людини від 2 серпня 1984 року у справі «Мелоун проти Великої Британії» (заява № 8691/79) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57533> – (витяг);

49. Рішення Європейського суду з прав людини від 28 березня 1990 року у справі «Гроппера Радіо АГ та інші проти Швейцарії» (заява 10890/84) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57623> – (витяг);

50. Рішення Європейського суду з прав людини від 22 травня 1990 року у справі «Аутронік АГ проти Швейцарії» (заява № 12726/87) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57630> – (витяг);

51. Рішення Європейського суду з прав людини від 16 грудня 1992 року у справі «Немець проти Німеччини» (заява № 13710/88) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57887> – (витяг);

52. Рішення Європейського суду з прав людини від 24 лютого 1994 року у справі «Касадо Кока проти Іспанії» (заява № 15450/89) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57866> – (витяг);

53. Рішення Європейського суду з прав людини від 20 вересня 1994 року у справі «Інститут Отто-Премінгер проти Австрії» (заява № 13470/87) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57897> – (витяг);

54. Рішення Європейського суду з прав людини від 19 грудня 1994 року у справі «Vereinigung demokratischer Soldaten Österreichs and Gubi проти Австрії» (заява № 15153/89) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57908> – (витяг);

55. Рішення Європейського суду з прав людини від 7 серпня 1996 року у справі «С. проти Бельгії» (заява № 21794/93) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57992> – (витяг);

56. Рішення Європейського суду з прав людини від 25 листопада 1996 року у справі «Вінгроу проти Сполученого Королівства» (заява № 17419/90)

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58080> – (витяг);

57. Рішення Європейського суду з прав людини від 29 серпня 1997 року у справі «Ворм проти Австрії» (заява № 22714/93) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58087> – (витяг);

58. Рішення Європейського суду з прав людини від 28 вересня 1999 року у справі «Озтюрк проти Туреччини» (заява № 22479/93) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58305> – (витяг);

59. Рішення Європейського суду з прав людини від 26 жовтня 2000 року у справі «Хасан та Чауш проти Болгарії» (заява № 30985/96) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58921> – (витяг);

60. Рішення Європейського суду з прав людини від 13 грудня 2001 року у справі «Церква Бесарабської Митрополії проти Молдови» (заява № 45701/99) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-59985> – (витяг);

61. Рішення Європейського суду з прав людини від 14 березня 2002 року у справі «Гаведа проти Польщі» (заява № 26229/95) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60325> – (витяг);

62. Рішення Європейського суду з прав людини від 29 квітня 2002 року у справі «Прітті проти Сполученого Королівства» (заява № 2346/02) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60448> – (витяг);

63. Рішення Європейського суду з прав людини від 21 липня 2005 року у справі «Грінберг проти Росії» (заява № 23472/03) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-69835> – (витяг);

64. Рішення Європейського суду з прав людини від 13 грудня 2005 року у справі «Тімішев проти Росії» (заяви № 55762/00 і 55974/00) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-71627> – (витяг);

65. Рішення Європейського суду з прав людини від 10 серпня 2006 року у справі «Ляшко проти України» (заява 21040/02) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-76714> – (витяг);

66. Рішення Європейського суду з прав людини від 9 січня 2007 року у справі «Комерсант Молдови» проти Молдови» (заява № 41827/02) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-78892> – (витяг);

67. Рішення Європейського суду з прав людини від 15 листопада 2007 року у справі «Пфайфер проти Австрії» (заява № 12556/03) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-83294> – (витяг);

68. Рішення Європейського суду з прав людини від 16 грудня 2008 року у справі «Хуршид Мустафа і Тарзібахі проти Швеції» (заява № 23883/06) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-90234> – (витяг);

69. Рішення Європейського суду з прав людини від 9 квітня 2009 року у справі «А. проти Норвегії» (заява № 28070/06) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-92137> – (витяг);

70. Рішення Європейського суду з прав людини від 14 квітня 2009 року у справі «Угорська спілка громадянських свобод проти Угорщини» (заява № 37374/05) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-92171> – (витяг);
71. Рішення Європейського суду з прав людини від 20 жовтня 2009 року у справі «Урпер та інші проти Туреччини» (заява № 14526/07 та інші) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-95201> – (витяг);
72. Рішення Європейського суду з прав людини від 22 грудня 2009 року у справі «Сейдіч та Фінці проти Боснії та Герцеговини» (заяви № 27996/06 та 34836/06) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-96491> – (витяг);
73. Рішення Європейського суду з прав людини від 20 травня 2010 року у справі «Кокс проти Туреччини» (заява № 2933/03) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-98752> – (витяг);
74. Рішення Європейського суду з прав людини від 10 березня 2011 року у справі «Кіютін проти Росії» (заява № 2700/10) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-103904> – (витяг);
75. Рішення Європейського суду з прав людини від 7 лютого 2012 року у справі «Аксель Спрінгер АГ проти Німеччини» (заява № 39954/08) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-109034> – (витяг);
76. Рішення Європейського суду з прав людини від 7 листопада 2013 року у справі «Белоусов проти України» (заява 4494/07) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-127813> – (витяг);
77. Рішення Європейського суду з прав людини від 29 квітня 2014 року у справі «Л.Х. проти Латвії» (заява № 52019/07) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-142673> – (витяг);
78. Рішення Європейського суду з прав людини від 2 грудня 2014 року у справі «Баттіста проти Італії» (заява 43978/09) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-148683> – (витяг);
79. Рішення Європейського суду з прав людини від 5 березня 2015 року у справі «Котій проти України» (заява № 28718/09) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-152593> – (витяг);
80. Рішення Європейського суду з прав людини від 20 липня 2017 року у справі «Баєв та інші проти Росії» (заява № 67667/09) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-174422> – (витяг);
81. Додаток з підписами народних депутатів України на підтримку конституційного подання;
82. Копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю Бойченюка І.В.;
83. Копія свідоцтва по право на заняття адвокатською діяльністю Парінової М.В.

Додаток
до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих положень Закону України «Про
кінематографію» та положень статті 6 Закону України «Про телебачення
і радіомовлення»

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення	Підпис
1.	Бойко Юрій Анатолійович	160	
2.	Вілкул Олександр Юрійович	161	
3.	Балицький Євген Віталійович	284	
4.	Бахтеева Тетяна Дмитрівна	162	
5.	Білий Олексій Петрович	164	
6.	Воропаєв Юрій Миколайович	172	
7.	Гальченко Андрій Володимирович	244	
8.	Гусак Володимир Георгійович	174	
9.	Добкін Дмитро Маркович	376	
10.	Добкін Михайло Маркович	162	
11.	Долженков Олександр Валерійович	182	
12.	Дунаєв Сергій Володимирович	309	

Додаток
до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих положень Закону України «Про
кінематографію» та положень статті 6 Закону України «Про телебачення
і радіомовлення»

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення	Підпис
13.	Звягільський Юхим Леонідович		
14.	Іоффе Юлій Якович	310	
15.	Ківалов Сергій Васильович	333	
16.	Кісельов Андрій Миколайович	167 116	
17.	Козак Тарас Романович	173	
18.	Колесніков Дмитро Валерійович	180	
19.	Королевська Наталія Юріївна	167	
20.	Ларін Сергій Миколайович	165	
21.	Львовчкін Сергій Володимирович	171	
22.	Львовчкіна Юлія Володимирівна	175	
23.	Мартовицький Артур Володимирович	251	
24.	Матвієнков Сергій Анатолійович	263	

Додаток
до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих положень Закону України «Про
кінематографію» та положень статті 6 Закону України «Про телебачення
і радіомовлення»

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення	Підпис
25.	Мирний Іван Миколайович	147	
26.	Мірошніченко Юрій Романович	179	
27.	Мороко Юрій Миколайович	178	
28.	Нечаєв Олександр Ігоревич	185	
29.	Німченко Василь Іванович	184	
30.	Новинський Вадим Владиславович	170	
31.	Омельянович Денис Сергійович	252	
32.	Павленко Юрій Олексійович	183	
33.	Павлов Костянтин Юрійович	246	
34.	Папієв Михайло Миколайович	181	
35.	Сажко Сергій Миколайович	265	
36.	Скорик Микола Леонідович	169	

Додаток
до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих положень Закону України «Про
кінематографію» та положень статті 6 Закону України «Про телебачення
і радіомовлення»

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення	Підпис
37.	Солод Юрій Васильович	257	
38.	Шенцев Дмитро Олексійович	374	
39.	Шпенюв Дмитро Юрійович	252	
40.	Шурма Ігор Михайлович	186	
41.	Шуфрич Нестор Іванович	166	
42.	Евдоким Ігор Іванович	259	
43.	Константин Дмитро Володимирович	368	
44.	Демисенко Анастасія Павлівна	371	
45.	Гудков Валентин Олександрович	338	
46.	Колотило Владимир Миколайович	175 ³⁷³	
47.	Борвікенто Віталій Дмитрович	339	

Додаток
до конституційного подання щодо відповідності Конституції України
(конституційності) окремих положень Закону України «Про
кінематографію» та положень статті 6 Закону України «Про телебачення
і радіомовлення»

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення	Підпис
48.	Дечин Антон Романович	398	
49.	Всього: 47 (сорок сім) підписів		
50.	народних депутатів України		
51.	Керівник Управління надрів		Максим'як
52.			05.04.2018
53.			